PHRASEOLOGICAL UNITS IN THE CURRENT POLITICAL DISCOURSE. CASE STUDY: VICTOR PONTA AND MATTEO RENZI

Ionela Chiru
PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Starting from the many names used by linguists in the field of phraseological units and considering the difficulty of establishing precise criteria in their identification, we will approach the phraseology of the current political discourse (Italian and Romanian) from a novel perspective: collocations will be analyzed as "lexical alliances" and the so-called welded lexical pairs - "parole poliremiatiche" in Italian - will be analyzed as "lexical alloys".

Keywords:phraseology , phraseological units, political discourse, lexical alliances, lexical alloys

În viziunea lingvistului Teodor Hristea, cercetătorul care a adus una dintre cele mai importante contribuții în domeniul *frazeologiei*, obiectul de studiu al acestui domeniu (insuficient explorat) este constituit din "îmbinările constante de cuvinte sau grupurile sintactice stabile"[1]. Aceste îmbinări lexicale mai sunt numite (de către specialiștii din domeniu) și *sintagme stabile*, *unități sintagmatice* sau *grupuri frazeologice*, cercetătorii preferând, la modul general, denumirile de *unități frazeologice* sau *frazeologisme*.[2]

Referitor la conceptul de *îmbinări stabile de cuvinte*, Petru Zugun identifică 4 categorii: *expresii, locuțiuni, grupări* (sinapse) alcătuite dintr-un determinat și un determinant (cu condiția ca acesta să nu fie epitet), *îmbinări uzuale*.[3] Pe lângă denumirile menționate anterior, autorul mai adaugă și termenii de *perifraze* și *idiotisme* pentru tot ceea ce înseamnă îmbinări stabile de cuvinte.[4]

1. Noțiunea de colocație

Într-un interesant articol despre colocații, autorii consideră că noțiunea de *colocație* a fost utilizată pentru prima dată în calitate de "termen lingvistic" de către Piet van Sterkenburg.[5] Aceiași autori desemnează, prin *colocație*, "o relație sintactico-semantică specială [...] o combinaţie lexico-semantică de două sau mai multe cuvinte, tipică unei anumite limbi şi cu un grad ridicat de frecvenţă în vorbire."[6]

[1]Teodor Hristea (coord.), *Sinteze de limba română*, Ediția a treia, revăzută și din nou îmbogățită, Editura Albatros, București, 1984, p. 138.
[2]*Ibidem.*
[3]Petru Zugun, *Lexicologia limbii române*, Editura Tehnopress, Iași, 2009, p. 20.
[4]*Ibidem*, pp. 28-29.
[5]Cecilia Căpățână et. al., "Conceptul de Colocații*"* în Analele Universității din Craiova, Editura Universitaria, Craiova, anul I, Nr. 1-2/2005, p. 22.
[6]Cecilia Căpățână et. al., *op.cit.*, p. 22.

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

John Sinclair, lingvistul care a formulat conceptul de *Idiom Principle* (principiul care ilustrează tendința naturală a vorbitorilor pentru economia de efort în conversație[7]), definește conceptul de colocație în felul următor: "collocation is the occurrence of two or more words within a short space of each other in a text."[8]
În dicționarul de neologisme[9], termenul colocație este definit astfel :

> "1. (log.) poziție, clasament al unui obiect în raport cu altele. 2. (jur.) înscriere a creditorilor în ordinea în care aceştia trebuie să plătească. 3. (lingv.) grup de cuvinte; sintagmă. (<fr. collocation)." (MDN, 2000)

Cea mai cunoscută clasificare a colocațiilor (în limba engleză) este realizată de Benson. Autorul identifică două tipuri de colocații: colocații lexicale și colocații gramaticale.[10] Pentru o mai bună înțelegere a acestor clasificări, prezentăm mai jos definițiile lui Benson pentru fiecare:

> "[…] a grammatical collocation is a recurrent combination, usually consisting of a dominant word (verb, noun, adjective), followed by a "grammatical" word, typically a preposition…Lexical collocations, in contrast to grammatical collocations, contain no subordinate element; they usually consist of two "equal" lexical components… adjective + noun combinations, noun + verb combinations, and verb + noun combinations." (Benson, 1985: 61-62)

Referindu-se la tipurile de unități frazeologice, Ileana Busuioc identifică 2 categorii: *microstereotipurile*, adică entităţile frazeologice "construite în jurul unui pivot care este un termen, cel mai adesea de natură nominală, de natură verbală, uneori de natură adjectivală sau adverbială"[11] și *macrostereotipurile* (mai rare în comparație cu microstereotipurile), care "impun scheme, modele de formulare".[12] Autoarea merge mai departe și divide noțiunea de microstereotip în "colocații și restricții sintactice"[13], considerând că în structura unei colocaţii putem distinge "o bază colocativă, unitatea care *alege* şi un domeniu colocativ constituit din sateliţi, unităţile *alese*".[14]

În limba română, domeniul colocațiilor a fost puțin cercetat. Teodora Popescu a abordat colocațiile care țin de sfera afacerilor, într-un dicționar englez-român (edițiile 2002, 2003, 2007, 2009). De menționat aici și alte dicționare care tratează colocațiile din engleză-română: *Dicționar englez-român de colocații verbale* (2010), coordonat de Hortensia Pârlog și Maria Teleagă, precum și o altă lucrare, publicată de Ileana Baird în 2016: *Dicționar de dificultăți ale limbii engleze*. O altă lucrare despre colocații, de dată recentă, este cartea autorilor Dorina Pănculescu și Ion Nijloveanu, *Dicționar de colocații, locuțiuni și expresii populare românești* apărută în 2015. O contribuție interesantă despre colocațiile care apar în discursul juridic din limbile română și italiană, este adusă de Vanina Botezatu, în teza sa de doctorat (Iași, 2015).

---

[7]John Sinclair, *Corpus, Concordance, Collocation*, Oxford: Oxford University Press, 1991, p. 110.
[8]*Ibidem*, p. 170.
[9]Florin Marcu, *Marele Dictionar de Neologisme*, Editura Saeculum, Bucureşti, 2000 – consultat online în 17 februarie 2018 la https://dexonline.ro/definitie/coloca%C8%9Bie.
[10]Morton Benson, "Collocations and idioms", în *Dictionaries, lexicography and language learning*, Perganon Press, Oxford, 1985, pp. 61-62.
[11]Ileana Busuioc, "Tipuri de unități frazeologice", Universitatea Bucureşti, p. 4, disponibil online la https://litere.uvt.ro/litere-old/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm1_2004/ibusuioc.pdf consultat în 19 februarie 2018.
[12]Ileana Busuioc, *op.cit.*, p. 4.
[13]*Ibidem.*
[14]*Ibidem*, p. 5.

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

2. Dificultatea definirii precise a colocațiilor și a unităților polilexicale stabile. O perspectivă inedită

Având în vedere multitudinea denumirilor utilizate de lingviști pentru tot ceea ce reprezintă unitate frazeologică[15] și dificultatea de a stabili criterii precise în identificarea acestora, vom încadra colocațiile în categoria ***îmbinări uzuale semilibere*** sau ***perechi lexicale semisudate/ "alianțe lexicale"*** (propunerea noastră), iar așa-numitele unități polilexicale stabile - "parole polirematiche", în categoria ***îmbinări uzuale stabile*** sau ***perechi lexicale sudate/"aliaje lexicale"***. Alegem să denumim unitatea frazeologică cunoscută, în general, sub numele de *colocație*, "alianță lexicală" (în mod obișnuit, binară sau ternară), cu propunerea următoarei definiții (pornind de la distincția lui Paolo D'Achile):

- structură lexicală formată dintr-un cuvânt - bază și un cuvânt - satelit, în interiorul căreia doar unul dintre cele două elemente (baza) poate fi substituit (fără modificarea sensului inițial al structurii respective).

Iată și un exemplu din limba română: *criză economică/colaps economic*. Baza structurii *criză economică* se modifică prin înlocuirea substantivului *criză* cu substantivul *colaps*), dar se păstrează satelitul exprimat prin adjectivul *economic*. Ambele îmbinări au același sens - cel de "prăbușire a unui sistem economic". Așadar, o alianță lexicală, urmând principiul unei alianțe între persoane, are posibilitatea de a-și înlocui anumiți "membri", respectiv elemente constitutive, în mod arbitrar, fără ca această schimbare să presupună o alterare sau o disoluție a structurii respective.

Pentru unitatea frazeologică impusă în lingvistica italiană drept "parola polirematica", iar în lingvistica românească drept "unitate polilexicală stabilă", propunem denumirea de "aliaj lexical" (de regulă, binar sau ternar). Spre deosebire de *alianța lexicală* mai puțin rigidă la nivel de structură, *aliajul lexical* presupune îmbinarea unor elemente lexicale din care să rezulte o structură fixă/stabilă. Denumirea a fost inspirată de procesul de contopire a două sau mai multe metale în scopul de a obține un metal nou, de sine stătător. Pe același principiu funcționează și *aliajele lexicale*.

În încercarea de a oferi mai multă claritate conceptului de *aliaj lexical*, propunem următoarea definiție:

- structură lexicală compusă dintr-o bază și un satelit, în interiorul căreia nici baza și nici satelitul nu pot fi subtituite fără ca acest lucru să conducă la pierderea sensului inițial al structurii respective.

Iată și un exemplu de aliaj lexical binar din limbajul politic: *campanie electorală*. Baza acestei îmbinări, *campanie*, nu poate fi înlocuită cu un alt cuvânt (de pildă *proces/acțiune*), fără ca această modificare să nu altereze sensul general acceptat de către electorat, atunci când ne referim la *campanie electorală*. Înlocuirea satelitului *electoral* cu *militar* sau *publicitar* (campanie militară, campanie publicitară) produce o schimbare radicală de sens.

Un exemplu de aliaj lexical ternar (atât în limba română, cât și în limba italiană):

[15]Crf. Ana-Maria Trântescu, "Probleme terminologice în definirea unităților frazeologice în română și engleză. O perspectivă contrastivă", Editura Europlus, 2010, pp. 103-113, disponibil online la http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A3137/pdf consultat în 1 martie 2018.

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

- *om de afaceri/uomo d'affari*

Vom analiza mai jos, exemple de alianțe lexicale (colocații) și aliaje lexicale (unități polilexicale stabile - *polirematiche*) extrase din discursurile politicienilor Victor Ponta și Matteo Renzi.

3. Cazul Victor Ponta

În această parte a lucrării, ne propunem să identificăm îmbinările uzuale stabile (lexicale și gramaticale) care apar în discursul lui Victor Ponta. Ne vom opri, cu precădere, asupra acelor alianțe lexicale/ îmbinări uzuale stabile care țin de domeniul politicii și care ar putea constitui o "terminologie politică". Precizăm că multe dintre alianțele lexicale prezentate mai jos, pot fi considerate clișee, prin utilizarea frecventă și prin "golirea de substanță". Prin vehicularea excesivă a acestor termeni, discursul politic devine, de cele mai multe ori, fals, steril și previzibil, plictisind electoratul și generând o anumită "repulsie politică" în rândurile acestuia.

3.1 Colocații/Alianțe lexicale binare de tip substantiv – adjectiv

Colocațiile/Alianțele lexicale de tip substantiv-adjectiv sunt cele mai frecvente în corpusul analizat. Apar astfel alianțe lexicale care aparțin atât domeniului politic, cât și alianțe lexicale care țin de sfera economică și socială. Aceste alianțe lexicale pot fi clasificate în două categorii: *alianțe lexicale pozitive* și *alianțe lexicale negative*. Alianțele lexicale pozitive au rolul de a persuada auditoriul, de a crea o imagine favorabilă oratorului și partidului pe care acesta îl reprezintă. La polul opus, alianțele lexicale negative sunt utilizate cu scopul de „a faulta" adversarii politici.

Alianțe lexicale care aparțin diplomației politice și politicii europene:

- **alianțe lexicale care conțin adjectivele *politic, extern* și *european***

"Mă refer la Asia, mă refer la Africa, la America de Sud, ...țări cu care România, cel puţin în ultimii ani, repet, a avut mai puține **relaţii politice**, economice. [...] De fapt, de la începutul acestui an a fost o activitate de **politică externă** şi economică [...] În rest, eu am mare încredere în diplomaţii de carieră, în Ministerul de Externe, în ceea ce ţine de subiectele de **politică externă** clasică." (Victor Ponta**, discurs susținut la Reuniunea Anuală a Diplomaţiei Române 28 august 2013**)
„[...] obiectivul fundamental de **politică externă** este de a face cât mai rapidă integrarea Moldovei în UE." (Victor Ponta, discurs susţinut la Congresul UDMR, Miercurea Ciuc 25.05.2013)
„Împreună am dat înapoi pensii, salarii, am redeschis spitale, am repornit şcoli, am relansat **fonduri europene** [...]" (Victor Ponta, discursul susținut la lansarea candidaturii pentru alegerile prezidentiale din 20.09.2014, Arena Națională)
„Trebuie să investim în infrastructură şi trebuie să folosim cu adevărat **fondurile europene** [...] "(Victor Ponta**, discurs susţinut la evenimentul de lansare a candidaților USL pentru alegerile parlamentare 17.10.2012 National Arena**)

Alianțe lexicale care aparțin politicii electorale, unele dintre ele având un caracter peiorativ foarte accentuat: *pomeni electorale*.

- **alianțe lexicale care conțin adjectivul *electoral*:** campanie electorală, discurs electoral, pomană electorală, autoritate electorală**.**

"Eu la Bistrița nu pot să țin **discursuri electorale** pentru că ne ştim mult prea bine de foarte mult timp. (Victor Ponta**, discurs susţinut la Bistrița – 17.11.2012**)

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

"Nu cred că era socialist, nu cred că dădea **pomeni electorale**, președintele Roosevelt cred că vorbea despre o societate în care ne dorim cu toții să trăim." (Victor Ponta, discurs susținut la Palatul Parlamentului, 21 martie 2015)
„[...] alegerile peste tot - și în țară și înafara țării- să fie organizate de **autoritatea electorală** permanentă. [...]" (Victor Ponta, discurs sustinut in plenul Parlamentului – 12 iunie 2015)

- **alianțe lexicale care conțin adjectivele *parlamentar, local, prezidențial*:**

„[...] să fiţi alături de Guvernul USL, să câştigăm **alegerile parlamentare**[...]" (Victor Ponta, **discurs susţinut la evenimentul de lansare a candidaților USL pentru alegerile parlamentare 17.10.2012 National Arena**)
„[...] este alegerea maghiarilor din România care au votat în alegeri libere, atât la **alegerile locale**, cât şi cele generale. [...]" (Victor Ponta, discurs susţinut la Congresul UDMR, Miercurea Ciuc 25.05.2013)
"Da, am pierdut **alegerile prezidențiale**, le-am pierdut așa cum le-am pierdut și în '96 cu Ion Iliescu, și în 2004 cu Adrian Năstase [...] dar sunt convins că făcând acest lucru vom fi din nou partidul și alianța cu cei mai mulți **aleși locali** și, așa cum știți și dumneavoastră, orice piramidă pleacă de jos în sus, nu de sus în jos. Dacă avem baza de **aleși locali**, după aceea vom avea baza pentru parlamentari, pentru guvern și pentru o administrație eficientă [...]"(Victor Ponta, discurs susținut la Palatul Parlamentului, 21 martie 2015)

Alianțe lexicale negative, utilizate pentru a pune adversarii politici într-o lumină defavorabilă:

- **colocații/îmbinări uzuale cu adjectivul *politic* utilizat în sens negativ:**

"[...] construim o justiţie independentă, cu adevărat independentă...care nu va mai folosi niciodată, aşa cum s-a întâmplat în anii trecuţi, arma justiţiei pentru **interese politice**.[...] am spus în faţa congresului dumneavoastră că **dosare politice**, [...] sper să nu se mai întâmple în România." (Victor Ponta, discurs susţinut la Congresul UDMR, Miercurea Ciuc 25.05.2013)

Alianțe lexicale pozitive, cu impact persuasiv, care aparțin spațiului social și economic:

- **alianțe lexicale cu adjectivele *politic, independent, social, economic*:**

Cred cu adevărat că o **justiție independentă** va însemna o țară mai sigură în care să ne simțim cu adevărat protejați." (Victor Ponta, discurs susținut la Craiova, lansare candidatură pentru alegerile prezidențiale 29.07.2014)
"Suntem singura **formațiune politică**, suntem singura alianță care îmbină **dezvoltarea economică** cu sprijinul și **incluziunea socială** [...] doar cu noi la guvernare putem să creăm cu adevărat o societate în care oamenii să aibă șanse egale, după care intră în **competiția economică**, dar dacă nu au șanse egale la școală și la spital, cum să-i trimitem în **competiția economică**?"(Victor Ponta, discurs susținut la Palatul Parlamentului, 21 martie 2015)
România se bazează pe o **creştere economică** nu prin tăierea salariilor, a pensiilor şi a ajutoarelor [...]" (Victor Ponta,**discurs susţinut la evenimentul de lansare a candidaților USL pentru alegerile parlamentare 17.10.2012 National Aren**

3.2 *Aliaje lexicale binare și ternare*

În opinia noastră, aliajele lexicale binare sau ternare sunt *îmbinări uzuale stabile* care manifestă un grad de rigiditate mai înalt decât așa-numitele colocații. Acest fapt nu permite substituirea unui element constitutiv și păstrarea, totodată, a sensului inițial. Un exemplu de aliaj lexical binar folosit frecvent în ambele limbi – română și italiană – este ***campanie electorală***:

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

„[...] trebuie să asculte voinţa democratică a poporului român, nu să-şi pună în funcţia de prim-ministru [...] oameni care îi plătesc **campanii electorale** [...]" (Victor Ponta,**discurs susţinut la evenimentul de lansare a candidaților USL pentru alegerile parlamentare 17.10.2012 National Arena**)

Aliaje lexicale ternare de tip *substantiv – prepoziție – substantiv*

Aliaje lexicale ternare care aparțin spațiului politic și activităților tipice acestui spațiu: *membri de partid, moțiune de cenzură, proiect de lege*

[...] suntem partidul cu cei mai mulți parlamentari, miniștri, aleși locali, baza noastră cea mai importantă, specialiști, militanți, **membri de partid**. (Victor Ponta, discurs susținut la Palatul Parlamentului, 21 martie 2015)

[...] vreau să...încep prin a spune că **moțiunea de cenzură** este un drept fundamental al Parlamentului României, al opoziției și bineînțeles, al oricărui Guvern care este supus unei **moțiuni de cenzură** [...] important este că prin **proiectul de lege** din comisia specială condusă tot de un deputat liberal, am susținut și susținem în continuare [...] (Victor Ponta, discurs sustinut in plenul Parlamentului – 12 iunie 2015, anexa 9, p. 62)

Aliaje lexicale ternare care aparțin sferei sociale: *locuri de muncă, egalitate de șanse*

„[...] vreau să vă propun să nu mai tăiem pensii şi salarii, ci să investim şi să avem **locuri de muncă** în energie şi în agricultură. (Victor Ponta, **discurs susţinut la evenimentul de lansare a candidaților USL pentru alegerile parlamentare 17.10.2012 National Arena**)

[...] trebuie să fim cei care, sprijinind **egalitatea de șanse**, pot după aceea să asigure o competiție corectă [...]"(Victor Ponta, discurs susținut la Palatul Parlamentului, 21 martie 2015, vezi anexa 7, pp. 60-61)

4. Cazul Matteo Renzi: alianțe lexicale binare

4.1. Alianța lexicală binară - *substantiv + adjectiv*

Ghidându-ne după principiul lui Paolo D'Achile (2010), putem considera că următoarele îmbinări de cuvinte sunt alianțe lexicale binare/colocații (prezintă - parțial - posibilitatea de a substitui un element constitutiv, fără a-și pierde sensul inițial):

***classe politica* – ceto politico**

"[...] nei confronti della classe politica, a sfidare voi parlamentari della Repubblica a fare di questa legislatura, la legislatura delle riforme, a dare un'ulteriore opportunità alla classe politica [...]" (Discurs susținut de Matteo Renzi in Camera Deputaților pe tema reformelor constituționale – 11 aprilie 2016, Roma, Italia)

***dibbatito politico* – scontro politico/polemica politica**

"Siamo a chiedervi la fiducia, e oggi chiedere la fiducia è un gesto controcorrente, e non tanto nel **dibattito politico** [...]" (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

Atât *classe politica*, cât și *dibbatto politico* se înscriu în ceea ce am putea numi *nucleu terminologic de bază* al limbajului politic. Nu același lucru putem spune despre următoarele alianțe lexicale binare: *crisi economica, carico fiscale, sviluppo economico*. Astfel de termeni sunt împrumutați din limbajul economic, pe când *dipendente pubblico* reprezintă o îmbinare de cuvinte care poate fi încadrată în limbajul administrativ.

***dipendente pubblico* – impiegato pubblico/lavoratore pubblico**

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

Riuscire ad inviare a tutti i **dipendenti pubblici** [...]"(Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

crisi economica – crollo economico

"Di fronte alla **crisi economica** parti dalle scuole? Sì: di fronte alla **crisi economica** non puoi non partire dalle scuole. Di fronte alla **crisi economica** partire dalle scuole significa [...]"(Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

carico fiscale – imposizione fiscale

"La scelta degli 80 euro è la prima scelta di riduzione del **carico fiscale**." (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

sviluppo economico – crescita economica

"[...] pensate al ruolo che da sempre ha svolto non soltanto la cooperazione ma anche il Viceministro dello **sviluppo economico** [...]" (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

5. Îmbinări uzuale stabile. Aliaje lexicale binare și ternare - poliremathiche nominali

5.1 Aliaje lexicale binare - *substativ + adjectiv*

În cazul următoarelor îmbinări de cuvinte, putem vorbi despre *îmbinări uzuale stabile* bazându-ne pe faptul că acestea manifestă un anumit grad de rigiditate care nu permite substituirea unui element constitutiv și păstrarea, totodată, a sensului inițial. Aliajele lexicale binare *legge elettorale, campagna elettorale, elezioni regionali* pot fi încadrate în nucleul terminologic de bază al limbajului politic, fără a putea fi totuși considerate "tehnicisme specifice" în adevăratul sens al cuvântului. Credem că nu este exagerat să afirmăm că astfel de sintagme au pătruns în limba comună, devenind accesibile tuturor vorbitorilor "nespecialiști".

legge elettorale

Quanto all'accordo sulla **legge elettorale** – il cosiddetto Italicum -, comprendiamo l'esigenza di valorizzare il fatto che una legge elettorale [...] (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

campagna elettorale

"Voi tornando a casa non chiudete la **campagna elettorale**, voi iniziate la **campagna elettorale**, iniziate la **campagna elettorale** perché nelle prossime ventiquattr'ore c'è da chiedere a Dario [...]" (Discurs Matteo Renzi Piața Signoria - 23 mai 2014, Firenze, Italia)

elezioni regionali

"[...] nelle quattro **elezioni regionali** che si sono svolte [...]" (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

interesse nazionale

"L'**interesse nazionale**, l'interesse di questo Paese non è in contrasto con l'ideale europeo. L'i**nteresse nazionale** è tornare a far sì che l'Italia recuperi il proprio ruolo nel mondo." (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

politica internazionale

> "[...] l'Italia tornerà ad avere un ruolo nella situazione **politica internazionale**, tornerà a fare l'Italia." (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

giustizia – civile/amministrativa/penale

> "La **giustizia civile**. [...] Parto dalla **giustizia amministrativa**. [...] Questo vale anche per la **giustizia penale** con ciò che comporta." (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

cuneo fiscale

> "[...] è una riduzione a doppia cifra del **cuneo fiscale** [...]" (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

debito pubblico

> "[...] non è la signora Merkel o il governatore Draghi a chiedere di essere seri con il nostro **debito pubblico** [...]" (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

spesa pubblica

> "[...] non può venire a dare a noi lezioni oggi su come si amministra la **spesa pubblica** [...]" (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

mercato – rionale/internazionale/finanzario

> "Se in questi anni avessimo prestato ai **mercati rionali** lo stesso ascolto che abbiamo prestato ai **mercati finanziari** [...]"

> "[...] la dorsale siderurgica di questo Paese [...] non soltanto non si chiude, ma viene aperta e spalancata ai **mercati internazionali**." (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

Alte aliaje lexicale binare care apar în discursul lui Matteo Renzi și pe care le putem asocia cu limbajul politic (dar care aparțin altor domenii – economic, juridic, administrativ) sunt cele prezentate mai sus: *giustizia – civile/amministrativa/penale, cuneo fiscale, spesa pubblica, mercato – rionale/internazionale/finanzario*. În general, astfel de aliaje lexicale binare sunt cunoscute vorbitorilor comuni, dar gradul lor de frecvență este relativ scăzut în limbajul cotidian. Aceste îmbinări aparțin, de regulă, vocabularului pasiv al unui elector comun, cu precizarea că pot intra în limbajul său activ, în cazul în care respectivul individ trece prin anumite schimbări profesionale, sociale etc.

5.2 Aliaje lexicale binare - *poliremathiche nominali*: adjectiv + substantiv

pubblica amministrazione

> "[...] lo sottolineo – ad affrontare in modo diverso il rapporto con la **pubblica amministrazione**. (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

5.3 Aliaje lexicale ternare - *poliremathiche nominali*: substantiv + prepoziție + substantiv

Camera dei Deputati

> **"[...]** vorrei che dal Parlamento, vorrei che dalla **Camera dei Deputati,** arrivasse forte il messaggio e lo dico io che non faccio parte della **Camera dei Deputati [...]"** (Discurs susținut de Matteo Renzi in Camera Deputaților pe tema reformelor constituționale – 11 aprilie 2016, Roma, Italia)

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

Presidente della Repubblica

"[...] di eleggere il **Presidente della Repubblica**, anche a costo di un sacrificio personale che vide quel **Presidente della Repubblica** dover cambiare posizione**[...]"** (Discurs susținut de Matteo Renzi in Camera Deputaților pe tema reformelor constituționale – 11 aprilie 2016, Roma, Italia)

Senato della Repubblica

"[...] e lo dico io che non faccio parte del Senato della Repubblica [...]" (Discurs susținut de Matteo Renzi in Camera Deputaților pe tema reformelor constituționale – 11 aprilie 2016, Roma, Italia)

posti di lavoro

"Nessun decreto crea, attraverso le regole, **posti di lavoro** [...]"(Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

dichiarazione dei redditi

"[...] la **dichiarazione dei redditi** precompilata. (Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

pacchetto di riforme

"[...] vi proponiamo, come Governo, di fare di tutto per raggiungerla attraverso un **pacchetto di riforme** [...]"(Matteo Renzi, discurs susținut în fața Senatului, 24 februarie 2014, Roma, Italia)

politica di immigrazione

"Perché dalla politica estera deriva la **politica di immigrazione** [...]" (Discurs susținut de Matteo Renzi în fața Camerei – 16 septembrie 2014, Roma, Italia)

pena di morte

"L'Italia non si stancherà di lavorare per la moratoria sulla **pena di morte**, come chiesto dal Papa proprio qui." (Matteo Renzi,discursul susținut la ONU – 29 septembrie 2015, New York, USA**)**

regole del gioco

"[...] il problema della semplificazione delle **regole del gioco** democratico non deriva da un'esigenza di natura economicistica.**"** (Discurs susținut de Matteo Renzi in Camera Deputaților pe tema reformelor constituționale – 11 aprilie 2016, Roma, Italia)

5.4 Aliaje lexicale multiple - *poliremațiche interiettive*

In bocca al lupo

"Viva l'Italia, **in bocca al lupo** a tutti noi." (Discursul susținut de Matteo Renzi după referendum – 5 decembrie 2016, Quirinale, Roma, Italia)

Concluzii

În urma analizei noastre comparative, am constatat că ambii politicieni manifestă o preferință pentru expresiile - *clișeu*, cu o puternică nuanță populistă, tipică discursului politic de Stânga.

Atât discursurile lui Victor Ponta, cât și discursurile lui Matteo Renzi conțin un nucleu terminologic politic, precum și termeni care aparțin unui lexic interdisciplinar (domeniile economic, social, juridic, administrativ etc), fără ca acest aspect să transforme comunicarea lor politică într-un limbaj inaccesibil publicului larg.

Ambele discursuri politice - cel în limba română și cel în limba italiană - prezintă similarități în ceea ce privește alegerea anumitor îmbinări de cuvinte. Am putea vorbi aici de existența unor frazeologisme politice "universale" (*campanie electorala, alegeri prezidențiale, om politic* etc). Discursul politic actual de factură social-democrată este fundamentat pe alegeri

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)

lexicale aproape identice în cazul celor doi politicieni analizați: atât Victor Ponta, cât și Matteo Renzi utilizează frecvent anumite alianțe lexicale binare sau aliaje lexicale de tip binar/ ternar. Un aliaj lexical ternar (specific discursului de Stânga) care atinge atât sfera socială, cât și sfera economică este ***locuri de muncă - posti di lavoro***. Am putea afirma că întreaga retorică social-democrată gravitează în jurul acestei îmbinări de cuvinte. Promisiunile electorale includ – în mod obligatoriu – aliajul lexical ternar *locuri de muncă.* Aproape că nu există discurs politic care să nu conțină această alegere lexicală populistă și deosebit de persuasivă.

În concluzie, o alegere inspirată a alianțelor și aliajelor lexicale în discursul politic poate determina succesul sau insuccesul unui om politic și poate influența totodată gradul său de "atractivitate" în rândurile electoratului.

BIBLIOGRAPHY

BENSON, Morton "Collocations and idioms", în *Dictionaries, lexicography and language learning*, Perganon Press, Oxford, 1985, pp. 61-62.
BUSUIOC, Ileana "Tipuri de unități frazeologice", Universitatea București, disponibil online https://litere.uvt.ro/litereold/vechi/documente_pdf/aticole/uniterm/uniterm1_2004/ibusuioc.pdf , consultat în 19 februarie 2018.
CĂPĂȚÂNĂ, Cecilia, et. al., "Conceptul de Colocații*"* în Analele Universității din Craiova, Editura Universitaria, Craiova, anul I, Nr. 1-2/2005.
D'ACHILE, Paolo, *L'Italiano contemporaneo*, Ediția a III-a, Editura Il mulino, Bologna, 2010.

HRISTEA, Teodor (coord.), *Sinteze de limba română*, Ediția a treia, revăzută și din nou îmbogățită, Editura Albatros, București, 1984.
MARCU, Florin, *Marele Dictionar de Neologisme*, Editura Saeculum, București, 2000 – consultat online în 17 februarie 2018 la https://dexonline.ro/definitie/coloca%C8%9Bie.
TRÂNTESCU, Ana-Maria "Probleme terminologice în definirea unităților frazeologice în română și engleză. O perspectivă contrastivă", Editura Europlus, 2010, pp. 103-113, disponibil online la http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A3137/pdf consultat în 1 martie 2018.
ZUGUN, Petru, *Lexicologia limbii române*, Editura Tehnopress, Iași, 2009.

BDD-V5186 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 07:50:46 UTC)